

Ik verwonder me vaak over de evocatieve kracht van schijnbaar simpele tegenstellingen als zwart en wit. Vooral als het zwart domineert en het wit nauwelijks de ruimte krijgt om zich een weg te banen of in het beeldvlak te komen, is het effect steevast dat mijn oog naar binnen wordt gezogen. De in Spanje geboren, in Nederland getogen Raquel Maulwurf (1975) heeft zich sinds een paar jaar toegelegd op het tekenen van duistere scènes. Zuurvrij karton wordt, laag op laag, vol gezet met houtskool en zwart krijt. Vervolgens schuurt en bekrast Maulwurf het oppervlak om het wit weer tevoorschijn te laten komen. De ijdelheid van het gladde oppervlak maakt plaats voor een gegroefde, gekerfde vlakke. De verruwingen laten zich lezen als sporen van een tragedie. In combinatie met het dominante zwart en het daaraan ontsnappende wit, levert deze techniek steevast onrustbarende vergezichten op, die alle te maken lijken te hebben met het menselijk tekort, onze ontoereikendheid. Ook zonder acht te slaan op de titels herkennen we scènes van dreiging, destructie en geweld. De kunstenaar herinnert ons telkens aan, zoals zij het noemt, de universele menselijke drang om zichzelf en anderen te vernietigen. Kunnen wij hieraan ooit ontsnappen? Kennis nemen van de geschiedenis lijkt een noodzaak. Maulwurf neemt vaak foto's als uitgangspunt voor haar tekeningen. Ze verdiept zich vervolgens in de achtergrond van alle details op de foto. Haar titels verwijzen naar traumatische gebeurtenissen, in het verleden en heden. De serie over verwoeste steden in de tweede wereldoorlog, waaronder Rotterdam, Dresden en Hiroshima, begint met zwarte ruïnes die afsteken tegen een witte achtergrond. Onheilspellender wordt het beeld als rond 2007 de witte achtergrond plaatsmaakt voor zwart. Het licht in de duisternis wordt dan vooral een signaal van dreiging en vernietiging; brandende huizen, rookpluimen van afweergeschut en lichtbanen die een zeppelin ontmaskeren, zoals in de eerste wereldoorlog. Het ondenkbare, de destructieve kracht implodeert in geluidloze scènes, waarin de tijd wordt stil gezet. Zelfs van een hut die als een geest opdoemt in het donkere bos gaat een dreigende sfeer uit. Sinds kort neemt Maulwurf niet alleen menselijke sporen van vernietiging in de gebouwde omgeving als uitgangspunt, maar richt zij zich ook op de natuur. Het zijn niet zozeer de gevolgen van de destructieve kracht van de natuur elementen zelf die worden ontvouwd. Centraal staan opnieuw de verwondingen die de mens aanbrengt. Maulwurfs schuimende inktzwarte golven blijken te verwijzen naar een met olie besmeurde zee. Het brandende bos is nooit alleen maar natuurgeweld, het duidt tevens op menselijk falen. Maulwurfs schuldige landschappen zag ik in Amsterdam-Noord. Behalve ingelijste tekeningen van 'wounded places' getuigt ook de meerwandige muurschildering van geknakte bomen van haar gewetensvolle, gedreven kunstenaarschap.

© Copyright 2011: [Miriam Westen](#).